

Uchwała Nr XXXIV/740/18
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 19 lutego 2018 r.

w sprawie rozpatrzenia petycji Izby Gospodarczej Sprzedawców Polskiego Węgla z siedzibą w Katowicach pn. „NIE dla SMOGU – TAK dla WĘGLA”.

Na podstawie art. 2 ust. 3, art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1123), w zw. z art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. W wyniku rozpatrzenia petycji Izby Gospodarczej Sprzedawców Polskiego Węgla pn. „NIE dla SMOGU – TAK dla WĘGLA”, postanawia się nie uwzględnić żądań zawartych w tej petycji.

§ 2. Uzasadnienie sposobu załatwienia petycji, o której mowa w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Jan Bobek

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/740/18
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 19 lutego 2018 r.

W dniu 23 listopada 2017 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wpłynęła petycja Izby Gospodarczej Sprzedawców Polskiego Węgla z siedzibą w Katowicach pn. „NIE dla SMOGU - TAK dla WĘGLA” dotycząca następujących żądań skierowanych do Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego:

1. skutecznego egzekwowania zakazu spalania śmieci na terenie wszystkich województw, jak również podjęcia we wszystkich województwach działań edukacyjnych, szkoleniowych i informacyjnych, w tym szkoleń, konferencji, prelekcji, pokazów, zamieszczenia informacji w prasie oraz na stronach urzędowych, na temat zakazu palenia śmieci;

2. podjęcia przez wszystkie Sejmiki Wojewódzkie wspólnych działań i prac, celem ujednoczenia przez wszystkie województwa zarówno uchwalonych jak i planowanych Uchwał Antysmogowych, które posiadają umocowanie w treści art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska, w tym, uwzględnienia w projektowanych i planowanych Uchwałach Antysmogowych następujących postulatów:

a. opracowania i ujednoczenia pojęcia najbardziej emisyjnych paliw węglowych tj. mułu węglowego, flotu (flotokoncentratu) węglowego oraz natychmiastowego wprowadzenia w drodze Uchwał Antysmogowych, zakazu spalania tych paliw oraz zakazu spalania w kotłach małej mocy węgla brunatnego;

b. opracowania zapisów Uchwał Antysmogowych, tak aby nie eliminowały z rynku paliw węgla kamiennego w sortymencie miał;

c. dopuszczenia do ogólnego stosowania następujących instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych:

1) w przypadku instalacji dostarczających ciepło do systemu centralnego ogrzewania (kotłów CO) – dopuszczenia instalacji spełniających minimum standard emisyjny zgodny z 3 klasą wg normy PN-EN 303-5:2012, pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń;

2) w przypadku instalacji, które wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do innego nośnika (miejscowe ogrzewacze pomieszczeń) – dopuszczenia instalacji osiągających sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub w których emisja pyłu osiąga wartości określone w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe;

d. dopuszczenia do ogólnego stosowania w instalacjach, w których następuje spalanie paliw stałych, wszelkiego rodzaju rozwiązań technicznych, których instalacja zapewni obniżenie wartości emisji zanieczyszczeń do poziomów zgodnych z Uchwałą Antysmogową, w tym:

1) w przypadku instalacji dostarczających ciepło do systemu centralnego ogrzewania (kotłów CO) - w szczególności dopuszczenia do stosowania elektrofiltrów, które w połączeniu z kotłami klas 3 i 4 wg normy PN-EN 303-5:2012 obniżają wartości emisji zanieczyszczeń do poziomu zgodnego z 5 klasą wg normy PN-EN 303-5:2012, a w połączeniu z kotłami pozaklasowymi obniżają wartości emisji zanieczyszczeń do poziomu zgodnego z 3 klasą wg normy PN-EN 303-5:2012;

2) w przypadku instalacji, które wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do innego nośnika (miejscowe ogrzewacze pomieszczeń) - w szczególności dopuszczenia do stosowania elektrofiltrów, które po zamontowaniu obniżą emisję pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie

wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe;

e. dopuszczenia do ogólnego stosowania modeli instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych, z ręcznym podawaniem paliwa, jeżeli zapewniają obniżenie wartości emisji zanieczyszczeń do poziomu dopuszczonego przez Uchwałę Antysmogową;

f. zagwarantowania w treści Uchwał Antysmogowych przez województwa, wsparcia finansowego dla właścicieli lub użytkowników instalacji, polegającego na udzieleniu im bezzwrotnego dofinansowania na dostosowanie instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych do standardów wskazanych w Uchwale Antysmogowej, przy czym wsparcie to winno wynosić od 50% do 100% wartości inwestycji dostosowującej instalację, nie mniej jednak niż 5 000 zł w przypadku konieczności wymiany kotła lub całej instalacji;

g. kierowania się przy dokonywaniu zmian jak i opracowywaniu projektów Uchwał Antysmogowych, zasadami zrównoważonego rozwoju, proporcjonalności, sprawiedliwości społecznej, uwzględnienia i dopuszczenia wszystkich możliwych środków i sposobów pozwalających i umożliwiających osiągnięcie celu Uchwały, niedyskryminacji części istniejących lub potencjalnych rozwiązań technicznych pozwalających osiągnąć cel Uchwały, przy jednoczesnym uprzywilejowaniu rozwiązań tradycyjnych i ułatwiających kontrolę przestrzegania Uchwały;

3. podjęcia we wszystkich województwach działań edukacyjnych, szkoleniowych i informacyjnych, w tym szkoleń, konferencji, prelekcji, pokazów, zamieszczania informacji w prasie oraz na stronach urzędowych na temat prawidłowej obsługi i utrzymania domowych instalacji grzewczych, stosowania ekologicznych i nowoczesnych technik palenia węglem i drewnem.

Odnosząc się do przedstawionych postulatów należy w pierwszej kolejności zaznaczyć, że Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego do realizacji części zadań nie ma kompetencji, jako organ samorządowy na szczeblu wojewódzkim, gdyż znajdują się one w zakresie administracji rządowej lub samorządów lokalnych (gminnych).

Ad 1. i Ad 3.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa spalanie odpadów w piecach i kotłowniach domowych oraz na wolnym powietrzu jest zabronione i karalne. W myśl art. 16 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz.U. z 2018 r. poz. 21) gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt, powodować uciążliwości przez hałas lub zapach oraz wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu, w tym kulturowym i przyrodniczym.

Zgodnie z art. 155 ww. ustawy termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się wyłącznie w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów, z zastrzeżeniem art. 31 ww. ustawy. Jednocześnie w myśl art. 191 ww. ustawy kto, wbrew przepisowi art. 155, termicznie przekształca odpady poza spalarnią odpadów lub współspalarnią odpadów podlega karze aresztu albo grzywny.

Dodatkowo, na podstawie art. 379 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.) właściwe miejscowo organy ochrony środowiska sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów. Organy te, mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych podległych im pracowników lub funkcjonariuszy straży gminnych.

Za skuteczność egzekwowania zakazu spalania odpadów w największym stopniu odpowiadają samorządy gminne, który na terenie swoich gmin mogą przeprowadzać kontrole indywidualnych instalacji grzewczych tj.: m.in. pieców i kotłowni domowych przez funkcjonariuszy straży gminnych lub miejskich. W związku z powyższym, uznać należy, że kwestia zakazu spalania odpadów oraz jego skutecznego egzekwowania przez organy ochrony środowiska w wystarczającym zakresie została rozwiązana na szczeblu przepisów krajowych i dodatkowe działania administracyjne samorządu województwa są zbędne w tym zakresie.

Odnosząc się do kwestii podjęcia działań edukacyjnych, szkoleniowych i informacyjnych na temat zakazu palenia śmieci oraz prawidłowej obsługi i utrzymania domowych instalacji grzewczych, stosowania ekologicznych i nowoczesnych technik palenia węglem i drewnem, należy zwrócić uwagę na fakt, że Samorząd Województwa podejmuje takie działania. Tym samym nie można uwzględnić żądania zawartego w petycji o podjęcie takich działań skoro są one już od dłuższego czasu prowadzone. W maju 2017 r. odbyła się XVIII edycja Samorządowego Forum Ekologicznego pn. „Powietrze na Warmii i Mazurach – zagrożenia – ochrona - jakość”, w którym wzięli udział przedstawiciele samorządów lokalnych, środowisk naukowych oraz wszystkich instytucji, którym bliska jest tematyka ochrony środowiska. Ponadto, mając na uwadze problematykę poprawy jakości powietrza, w Regionalnym Portalu Informacyjnym Wrota Warmii i Mazur zamieszczono do pobrania opracowany przez Ministerstwo Środowiska poradnik "Czyste ciepło w moim domu ze spalania paliw stałych", który zawiera praktyczne wskazówki oraz konkretne porady dotyczące odpowiedniego użytkowania domowych urządzeń grzewczych na paliwa stałe, głównie węgiel kamienny i drewno, a także zwraca uwagę na konieczność zmniejszenia zapotrzebowania budynków na ciepło poprzez termomodernizację oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Informację o poradniku przekazano również wszystkim gminom i starostwom w województwie warmińsko-mazurskim z prośbą o wykorzystanie poradnika w akcjach edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do lokalnych społeczności mających na celu zwiększenie świadomości ekologicznej w społeczeństwie.

Realizując ustawowe obowiązki wynikające z art. 91 i 92 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego opracował projekt a Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego określił:

1. Uchwałą Nr XXXI/614/13 z dnia 28 października 2013 r. „Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu dla strefy miasto Olsztyn”,
2. Uchwałą Nr XXXI/615/13 z dnia 28 października 2013 r. „Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu dla strefy miasto Elbląg”,
3. Uchwałą Nr IV/96/15 z dnia 16 lutego 2015 r. „Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszony PM10”,
4. Uchwałą Nr XIX/446/16 z dnia 30.08.2016 r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”

Stosownie do art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U z 2017 r. poz.1405 ze zm.), w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko ww. dokumentów zapewniona została możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami tej ustawy, tzn. każdorazowo przeprowadzone zostały konsultacje społeczne.

Dodatkowo zauważyć należy, że w związku z obowiązującymi programami ochrony powietrza uchwalonymi przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego, poszczególne urzędy gmin opracowują lub zamierzają opracować programy ograniczenia niskiej emisji (PONE). Przykładem, może być Olsztyn, tj.: miasto, które jest odrębną strefą zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. *w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012 r., poz. 914). Urząd Miasta Olsztyna opracował projekt „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Olsztyna”. Ten strategiczny dokument zawiera inwentaryzację źródeł niskiej emisji oraz określa środki zaradcze, mające na celu poprawę jakości powietrza do roku 2023 na terenie miasta Olsztyna.

Ponadto, gminy opracowały lub opracowują plany gospodarki niskoemisyjnej (PGN), które zawierają strategię działań oraz plan przedsięwzięć związanych ze zrównoważoną i niskoemisyjną gospodarką energetyczną, uwzględniając uwarunkowania krajowej i europejskiej polityki klimatycznej, jak również czynniki lokalne, np.: „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Elbląga”, „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kętrzyn”. Zauważyć należy, że w ramach swoich kompetencji Sejmik Województwa Warmińsko-

Mazurskiego uchwałą Nr XXIII/523/16 z dnia 28 grudnia 2016 r. przyjął „*Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022*”, w którym przewidziano konieczność przeprowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorców i organizacje pozarządowe działań edukacyjnych informujących o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych.

Wskazać należy, że także poszczególne gminy realizując zadania własne lub obligatoryjne działania naprawcze z programów ochrony powietrza, podejmują wiele inicjatyw mających na celu zwiększenie świadomości ekologicznej i edukowanie mieszkańców na temat korzyści płynących z wykorzystania odpowiedniej jakości paliw, wymiany pieców, korzystania z komunikacji miejskiej i szkodliwości spalania odpadów. Działania te obejmują m.in. materiały edukacyjne (ulotki, plakaty, poradniki ekologiczne, artykuły w prasie lokalnej), konsultacje społeczne i spotkania z mieszkańcami przeprowadzane w formie, lekcji w szkołach, przedszkolach lub innych placówkach oświatowych, pikników ekologicznych, spektakli edukacyjnych, konkursów plastycznych. Stosowane są także inne innowacyjne inicjatywy takie jak: tworzenie „eko” aplikacji i gier internetowych na urządzenia mobilne, tworzenie stron internetowych dot. szeroko rozumianej ochrony środowiska, a także edukacyjnych spotów filmowych.

Ad 2.

Rozpatrując żądanie podjęcia przez wszystkie Sejmiki Wojewódzkie wspólnych działań i prac, celem ujednoczenia uchwalonych jak i planowanych uchwał antysmogowych wskazać należy, że zakres przedmiotowych uchwał określa art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.).

Zgodnie z przytoczonym artykułem sejmiki województw mogą, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwałą, o której mowa powyżej, określa granice obszaru, na którym wprowadza się ograniczenia lub zakaz, rodzaje podmiotów lub instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy, rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane na obszarze, lub parametry techniczne lub rozwiązania techniczne lub parametry emisji instalacji, w których następuje spalanie paliw, dopuszczonych do stosowania na tym obszarze. Uchwałą, może także określać sposób lub cel wykorzystania paliw, który jest objęty ograniczeniami określonymi w uchwale, okres obowiązywania ograniczeń lub zakazów w ciągu roku, obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały.

W związku z powyższym kwestia zasad uchwalania i zakresu uchwał antysmogowych w wystarczającym zakresie została doprecyzowana na poziomie krajowym

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego aktualnie nie prowadzi prac nad tzw. „uchwałą antysmogową” i oprócz działań naprawczych, które muszą być obligatoryjnie realizowane na obszarach przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu przez wskazane w programach ochrony powietrza organy i podmioty, nie wprowadzono innych ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. O ewentualnym podjęciu działań w powyższym zakresie decydować będą wyniki „*Oceny rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2017*” oraz wyniki prac nad planowaną w 2018 r. aktualizacją „*Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10*” i przewidywaną na 2019 r. aktualizacją „*Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10*”.

Ad 2. pkt a i pkt b

W kwestiach żądania opracowania i ujednoczenia przez samorządy wojewódzkie pojęcia najbardziej emisyjnych paliw węglowych tj. mułu węglowego, flotu (flotokoncentratu) węglowego, natychmiastowego wprowadzenia zakazu spalania tych paliw oraz zakazu spalania w kotłach małej mocy węgla brunatnego oraz nie eliminowania zapisami uchwał antysmogowych z rynku paliw węgla kamiennego w sortymencie miał, Sejmik Województwa stoi na stanowisku, że przedmiotowy problem

powinien zostać rozwiązany na szczeblu rządowym, a powyższe definicje i zakazy powinny zostać określone w drodze ustawy lub rozporządzenia. Tylko taki sposób działania może zapewnić ujednoczenie pojęć, o które apeluje wnoszący petycję, na obszarze całego kraju.

Aktualnie procedowany jest projekt nowelizacji *ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw* (numer z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów: UD193) oraz projekty trzech rozporządzeń Ministra Energii: *wymagań jakościowych dla paliw stałych* (numer z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów: 55.1.17), *sposobu pobierania próbek paliw stałych* (numer z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów: 56.1.17), *metod badania jakości paliw stałych* (numer z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów: 57.1.17). Zgodnie z projektem ustawy zmiany przepisów będą dotyczyć paliw stałych spalanych w gospodarstwach domowych oraz w instalacjach o mocy cieplnej poniżej 1 MW. Muły węglowe, flotokoncentraty, węgiel brunatny, ich mieszanki oraz paliwo powstałe z dowolnego zmieszania paliw zawierające mniej niż 85 proc. węgla kamiennego zostaną objęte ustawowym zakazem sprzedaży do sektora komunalno-bytowego.

Ad 2. pkt c, pkt d i pkt e

Rozpatrując żądania dopuszczenia do ogólnego stosowania instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych spełniających minimum standard emisyjny zgodny z 3 klasą wg normy PN-EN 303-5:2012, pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń, a także zaakceptowanie w uchwałach antysmogowych także kotłów z ręcznym podawaniem węgla, zaznaczyć należy, że przedmiotowe kwestie rozstrzygnięte zostały w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie *wymagań dla kotłów na paliwo stałe*, które ma na celu przygotować polski rynek do wymagań przepisów prawa UE, tj.: przepisów rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz. Urz. UE.L 193 z 21 lipca 2015 r., str. 100), które wejdą w życie od 1 stycznia 2020 r.

Rozporządzenie MRiF z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie *wymagań dla kotłów na paliwo stałe*, określa szczegółowe wymagania dla wprowadzanych do obrotu i użytkowania kotłów na paliwo stałe o znamionowej mocy cieplnej nie większej niż 500kW, w tym kotłów wchodzących w skład zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne, tj. odnosi się do kotłów, które są wprowadzane do obrotu, a nie tych już użytkowanych.

W rozporządzeniu wskazano wymagania przewidziane dla kotłów spełniających wymagania klasy 5, czyli najbardziej przyjaznych środowisku, zgodnie z treścią normy PN-EN 303-5:2012 „*Kotły grzewcze, Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 500 kW, Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie*”, która wskazuje m.in. graniczne wymagania dla kotłów na paliwo stałe dla trzech klas tych urządzeń (klasa 3, klasa 4 i klasa 5). W § 2 ust. 1 rozporządzenia wskazano, że kotły na paliwo stałe powinny spełniać graniczne wartości emisji określone w załączniku do rozporządzenia. W załączniku określono podstawowe wymagania granicznych wartości emisji, które odpowiadają postanowieniom normy PN-EN 303-5:2012, co ma skutkować, sprzedażą i instalacją tylko kotłów zaawansowanych konstrukcyjnie i jak najlepszych pod względem emisyjności.

W przepisie tym wprowadzono zakaz stosowania na etapie konstruowania kotłów rusztu awaryjnego (§ 2 ust. 2 ww. rozporządzenia), co ma zapobiegać spalaniu lub współspalaniu odpadów, co powodowałoby wyższe emisje, niż wynikające ze spalania dedykowanego dla danego rodzaju kotła paliwa stałego.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że do 1 stycznia 2020 r., czyli do wejścia w życie rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 nie będą obowiązywać w UE przepisy dot. wymagań emisyjnych dla kotłów oraz nie ma unijnych przepisów dot. zakazu stosowania rusztu awaryjnego. Obecnie takie przepisy nie obowiązują, a rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 nie przewiduje takiego zakazu. Jednakże, wprowadzenie przedmiotowych przepisów w prawie krajowym jest konieczne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza wywołanego emisjami z kotłów i pieców indywidualnych na paliwo stałe. Jednocześnie mając na uwadze praktyki spalania odpadów w kotłach na paliwo stałe, należy wyeliminować możliwość ręcznego wprowadzania odpadów do komory spalania.

Analizując żądanie dopuszczenia w uchwałach antysmogowych do ogólnego stosowania w instalacjach, w których następuje spalanie paliw stałych, wszelkiego rodzaju rozwiązań technicznych (np. elektrofiltrów), których instalacja zapewni obniżenie wartości emisji zanieczyszczeń do poziomów zgodnych z uchwałą antysmogową, w szczególności dopuszczenia do stosowania elektrofiltrów w połączeniu z kotłami klas 3 i 4 i kotłami pozaklasowymi zaznaczyć należy, że Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dotychczas nie uchwalił i aktualnie nie prowadzi prac nad „uchwałą antysmogową”. W przypadku ewentualnego przystąpienia do prac nad uchwałą, nie można wykluczyć, że powyżej wskazane instalacje np. elektrofiltry montowane na kominach w indywidualnych gospodarstwach domowych, będą rozpatrywane jako jeden ze sposobów redukcji zanieczyszczeń powietrza.

Ad 2. pkt f

Odnosząc się do zagwarantowania w treści uchwał antysmogowych, wsparcia finansowego dla właścicieli lub użytkowników instalacji, polegającego na udzieleniu im bezzwrotnego dofinansowania na dostosowanie instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych do standardów wskazanych w uchwale antysmogowej, przy czym wsparcie to winno wynosić od 50% do 100% wartości inwestycji dostosowującej instalację, nie mniej jednak niż 5 000 zł w przypadku konieczności wymiany kotła lub całej instalacji zauważyć należy, że aktualnie dostępne są liczne źródła finansowania działań mających na celu poprawę jakości powietrza zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 przewidziano wsparcie na poprawę szeroko rozumianej efektywności energetycznej. Oś priorytetowa 4. *Efektywność energetyczna* odpowiada na wyzwania europejskiej polityki energetycznej i koncentruje się na działaniach zmierzających do poprawy bezpieczeństwa energetycznego województwa warmińsko-mazurskiego poprzez wzrost mocy wytwórczych w oparciu o źródła odnawialne i możliwości odbioru wytworzonej energii oraz racjonalizację zużycia energii w sektorze MŚP, budownictwie i systemach transportowych w miastach prowadzącej do redukcji emisji. Na dofinansowanie wspomnianych działań ze środków EFRR przewidziano 267 790 253 €. Oczekiwanymi efektami wsparcia po absorpcji środków będzie:

- 1) Wzrost udziału energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem.
- 2) Obniżenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych i zapotrzebowania na ciepło w zabudowie mieszkaniowej.
- 3) Większa skala skojarzonego wytwarzania energii cieplnej.
- 4) Wzrost sprawności systemów komunikacyjnych w miastach.
- 5) Spadek emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

Możliwe jest także dofinansowanie przedsięwzięć priorytetowych w zakresie ochrony powietrza ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programów priorytetowych i współfinansowania projektów LIFE w perspektywie finansowej 2014–2020, a także ze środków wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Przykładowo, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie w lutym 2017 r. uruchomił program priorytetowy EWA, którego celem jest dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska realizowanych przez osoby fizyczne, polegających m.in. na ograniczeniu zanieczyszczeń powietrza poprzez promocję e-mobilności (Linia „ENERGIA” działania E1, E2, E3), ograniczeniu emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery poprzez likwidację źródeł niskiej emisji, termomodernizację oraz zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych (Linia „ATMOSFERA” – działania A1, A2). Zgodnie z regulaminem programu beneficjentami mogą być osoby fizyczne lub grupy osób posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym zlokalizowanym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Program będzie realizowany w latach 2017-2018. Alokacja środków w programie EWA na lata 2017-2018 wynosi 20 000 000 zł (dwadzieścia milionów złotych):

- Linia „ENERGIA” – 5 000 000 zł (pięć milionów złotych);
- Linia „WODA” – 5 000 000 zł (pięć milionów złotych);

- Linia „ATMOSFERA” – 10 000 000 zł (dziesięć milionów złotych).

Wskazać należy również, że Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie prowadził nabór wniosków o dofinansowanie projektów z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej lub ciepła, których celem jest ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł. Konkurs realizowany był w oparciu o program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej „*Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 2) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii. Część 2c) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii poprzez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.*”. Program promował nowe technologie OZE oraz postawy prosumenckie (podniesienie świadomości inwestorskiej i ekologicznej), a także wpływał na rozwój rynku dostawców urządzeń i instalatorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy w tym sektorze. Na realizację programu Prosument przeznaczono w województwie 6 mln zł w 2016 roku i 4 mln zł w 2017 r.

Ponadto, gminy z własnych budżetów udzielają dotacji celowych w ramach programów ograniczenia niskiej emisji na projekty zakładające wymianę indywidualnych instalacji grzewczych tj.: pieców i kotłów w budynkach i zamianę ich na nowoczesny, wysokosprawny system ogrzewania.

Należy przy tym także zauważyć, że uchwała antysmogowa stanowi akt prawa miejscowego uchwalanego na podstawie upoważnienia ustawowego, które to upoważnienie nie przewiduje określania jakichkolwiek zasad wsparcia finansowego.

Ad 2. pkt g

Podkreślić należy, że przy opracowywaniu wszystkich dokumentów strategicznych województwa oraz uchwał Samorząd Województwa, w oparciu o art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zapewnia swoim obywatelom ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Uwzględnia przy tym potrzebę proporcjonalności stosowanych rozwiązań i sprawiedliwości społecznej, a także analizuje pod tym kątem środki i sposoby pozwalające na osiągnięcie wytyczonych celów. Postulat ten nie może być zatem uwzględniony jedynie wobec ewentualnej uchwały antysmogowej gdyż jest już realizowany w znacznie szerszym zakresie.